

Liebig Minimum Yasası

Bir bitki, sağlıklı olarak yaşayabilmesi için topraktan alması gereken maddeleri, bunlardan en eksik olana göre azaltarak alır..

Bu yasa tüm organizmalar için geçerlidir..

Bir bitki, bir hayvan, bir insan ya da bir toplum, ihtiyacı olan girdileri en eksik olana göre azaltarak tüketir.

Bir deney!

- Bir insan bedeninin besin ihtiyaçlarının, bedeninin bileşimine tam uygun olduğunu varsayalım.
- Yani, bedeninde hangi kimyasal elementten hangi % varsa, sağlıklı beslenmesi için de aynı %'lerdeki elementler içeren besinler alacak olsun.
- Acaba, besin elementlerinden önemsiz görülenlerden birisinde bir eksiklik olursa, bedenin beslenmesine ne etkide bulunur?

Bir örnek: İnsan vücudunun ideal bileşimindeki elementler (%)

Başlıca elementler

Oksijen	65.00
Karbon	18.50
Hidrojen	9.50
Azot	3.30
Kalsiyum	1.50
Fosfor	1.00
Potasyum	0.40
Kükürt	0.30
Sodyum	0.20
Klor	0.20
Magnezyum	0.088
İz elementler	0.012
Toplam	100.00

İz elementler

Krom	~0.001
Kobalt	~0.001
Fluor	~0.001
İyot	~0.001
Demir	~0.001
Manganez	~0.001
Molibden	~0.001
Selenyum	~0.001
Silikon	~0.001
Kalay	~0.001
Vanadyum	~0.001
Çinko	~0.001
Toplam	~0.012

İz elementlerdeki %0.8' lik eksik tüm diğerlerini 1/3' e indirdi

element	Besindeki ideal %	Besindeki gerçek %	bedenin emebildiği %
Oksijen	65.00	65.00	~22.00
Karbon	18.50	18.50	~6.20
Hidrojen	9.50	9.50	~3.20
Azot	3.30	3.30	~1.10
Kalsiyum	1.50	1.50	~0.50
Fosfor	1.00	1.00	~0.33
Potasyum	0.40	0.40	~0.13
Kükürt	0.30	0.30	~0.10
Sodyum	0.20	0.20	~0.07
Klor	0.20	0.20	~0.07
Magnezyum	0.088	0.096	~0.030
İz elementler	0.012	0.004	~0.004
Toplam	100.00	100.00	~33.5

Sorun Çözme Kabiliyeti (SÇK) açısından bir örnek

SÇK için aşağıdaki 6 ölçüt, sosyal bir organizma olan toplumun besin ihtiyaçları gibi düşünülebilirse, bunlardan birisindeki bir eksiğin nelere yol açabileceği Liebig yasası uyarınca tahmin edilebilir. Ölçütler şunlar olsun:

1. Sorunun tanımlanmışlık düzeyi,
2. Sorunun nedenlerine ve çözümlerine ilişkin katkıların serbestçe akabileceği **Kanalların varlığı** ve **Kalitesi**,
3. Soruna yol açan **Kök-Nedenlerin** anlaşılma düzeyi,
4. Sorunun, diğer sorunlarla **Etkileşim Mekanizmasının Anlaşılma Düzeyi**,
5. Sorunun çözümü için, paydaşların katkılarına açılmış bir **Politika Belgesinin** varlığı ve kalitesi,
6. Çözümlerin **Sürdürülebilirliği**.

Geçici veya Kalıcı (sistemik) SÇK Yetmezliği

- Bu ölçütlerden biri –mesela, *soruna yol açan kök nedenlerin anlaşılma düzeyi- yetersiz olsa, diğerleri tam olsalar dahi SÇK büyük ölçüde azalacaktır.*
- Ve eğer, bu eksiklik *geçici değil sistemik ise –örneğin, nedensel düşünme kültürü* eksikliği yüzünden- SÇK düşüklüğü bu defa sürekli hale gelecektir ki bu duruma SÇK yetmezliği denilmelidir.

Teşekkür ederiz..

<http://www.tinaztitiz.com>